

SYDKUSTENS LANDSKAPSFÖRBUND - VERKSAMHETSPLAN 2026

SYDKUSTEN

**Tillsammans för
högklassig utbildning,
livskraftig kultur och
meningsfull fritid
på svenska.**

1.	Allmänt	3
1.1	Vision och mission	3
1.2	Samhället omkring oss	4
1.3	Våra mål år 2030	5
1.4	Våra mål 2025–2027	6
1.5	Mål och mätare för Sydkustens verksamhet 2026	7
2.	Förvaltning, ekonomi och kommunikation	8
2.1	Styrelse och arbetsutskott	8
2.2	Personal	9
2.3	Ekonomi	9
2.4	Kommunikation och synlighet	9
2.5	Samarbete, projekt och hörande	9
2.6	Strategi, planer, tillgänglighet och hållbarhetsfrågor	10
2.7	Digital säkerhet	10
3.	Utbildningspolitisk verksamhet	11
3.1	Småbarnspedagogik	11
3.2	Grundläggande utbildning, andra stadiet och högre utbildning	12
3.3	Sektoröverskridande intressebevakning	12
3.4	Morgon-, eftermiddags- och klubbverksamhet	13
4.	Kulturpolitisk verksamhet	14
4.1	Nätverksträffar, jobbskuggning och ökat samarbete	14
4.2	Nordiskt nätverkssamarbete	15
4.3	Kultursatsningar och verksamhet i Åboland	15
5.	Projektverksamhet	16
5.1	Läsande eftis	16
5.2	Kulturum – forum för grundläggande konstundervisning	17
5.3	Medskapande läsning hela vägen	19
5.4	MEP – Mera EU-projekt till Svenskfinland	20
5.5	Projektet Språköordinator	21
6.	Sydkustens ordkonstskola	23
6.1	Grundläggande konstundervisning och övrig hobbyverksamhet	23
6.2	Utveckling av kompetens och verksamhet inom ordkonst	23
6.3	Pedagogiskt material och undervisningshelheter	24
6.4	Kultursnacks	24
7.	Uppföljning och utvärdering	25

1. Allmänt

Syftet med Sydkustens landskapsförbund är att främja den svenskspråkiga befolkningens allmänna och gemensamma intressen, bevaka och bereda de svenska utbildningspolitiska frågorna samt främja de svenska kultursträvandena på verksamhetsområdet. Vi arbetar tillsammans med våra medlemskommuner och samarbetspartner för att den finlandssvenska befolkningen ska ha tillgång till kultur och utbildning på svenska och på en fullgod nationell nivå. Sydkustens landskapsförbund upprätthåller Sydkustens ordkonstskola.

Sydkustens landskapsförbund r.f. har 16 medlemskommuner: Borgå, Esbo, Grankulla, Hangö, Helsingfors, Ingå, Kimitoön, Kyrkslätt, Lapträsk, Lovisa, Pargas, Raseborg, Sibbo, Sjundeå, Vanda och Åbo. Sydkustens landskapsförbund r.f. grundades 1998 då Nylands svenska landskapsförbund och Åbolands kulturråd gick samman. Avsikten var att stärka samarbetet kring frågor som berör den finlandssvenska befolkningen med tyngdpunkt på frågor som berör utbildning och kultur. Samma uppdrag fortsätter.

1.1 Vision och mission

Vision för Sydkustens landskapsförbund:

Tillsammans för högklassig utbildning, livskraftig kultur och meningsfull fritid på svenska.

Mission och syfte för Sydkustens landskapsförbund:

Sydkustens landskapsförbund arbetar aktivt och målmedvetet för utbildning och kultur på svenska. Som sakkunniga bevakar vi de frågor som är relevanta för den finlandssvenska befolkningen och våra medlemskommuner. Vi initierar och driver projekt som främjar våra målsättningar. Vi skapar olika nätverk och verkar därmed för ökat samarbete över kommun- och organisationsgränser.

Sydkustens landskapsförbund r.f. (Sydkusten) arbetar tillsammans med sina medlemskommuner och andra aktörer för att garantera och utveckla tillgången till kultur och utbildning på svenska på en nationellt hög nivå. Vår uppgift är att synliggöra vikten av det svenska språket, den svenska utbildningen och kulturen samt bevaka frågor av speciell relevans för den svenska och tvåspråkiga befolkningen. Genom olika nätverk och i samarbete med kommun och stat arbetar vi, som organisation inom tredje sektorn, för att främja en högklassig utbildning, en levande kultur och en meningsfull fritid på svenska i Finland. I vårt arbete för vi dialog med olika aktörer i Norden. Vi arbetar för alla åldersgrupper men vår verksamhet har betoning på barn och unga.

Sydkustens landskapsförbund r.f. har idag 16 medlemskommuner i Nyland och Åboland. Verksamheten arrangeras främst i dessa regioner men riktar sig också till hela Svenskfinland och även till språköarna. Verksamheten är inkluderande, vilket innebär att flera kommuner och organisationer välkomnas i arbetet för en jämlik och starkt levande svenskspråkig vardag.

Vårt stadgeenliga syfte är att främja den svenskspråkiga befolkningens allmänna och gemensamma intressen, bevaka och bereda svenska utbildningspolitiska frågor samt främja svenska kultursträvanden.

Förbundet fullföljer sitt syfte genom att

- ta initiativ till projekt och utredningar som stöder förbundets syfte
- främja och arrangera utbildnings- och kulturverksamhet i samarbete med kommuner och andra sammanslutningar
- verkställa olika uppgifter enligt överenskommelse med kommunerna
- samordna internationella projekt och kontakter
- bevaka frågor som har speciell relevans för den finlandssvenska befolkningen
- fungera som upprätthållare av Sydkustens ordkonstskola och erbjuda utbildning i enlighet med förbundets syfte.

1.2 Samhället omkring oss

Bildnings- och kultursektorns roll i kommunerna har förändrats och fått en större tyngd i och med social- och hälsovårdsreformen. Samtidigt har kommunernas ekonomiska ramar ändrats. Befolkningsutvecklingen visar att den åldrande befolkningen ökar samtidigt som de yngre årskullarna på flera håll minskar, vilket märks inom alla utbildningsstadier.

Flera reformer inom bildningsväsendet såsom utvidgad läroplikt och den nya lagen om småbarnspedagogik ställer nya krav på personaltillgång och -behörighet. Utbildningen står inför mera samarbete över kommungränserna och olika digitala lösningar.

Samtidigt råder stor brist på behörig personal inom utbildningen, speciellt inom småbarnspedagogiken. Framtidsforskare ser skolan och småbarnspedagogiken som avgörande faktorer för svenskans framtid i Finland. En högklassig utbildning på svenska garanterar en fortsatt levande flerspråkighet i samhället.

Visionen i den nationella läskunnighetsstrategin är att Finland ska bli världens mest multilitterata land, det vill säga den mest läs- och skrivkunniga nationen år 2030. Under år 2025 förväntas Undervisnings- och kulturministeriets projekt Grundskolans framtidsarbete bli klart och det kan föra med sig nya idéer, krav och utmaningar gällande utbildningen i Finland.

Lagreformen av grundläggande konstundervisning kommer att ställa större krav på verksamheten i form av bland annat en längre allmän lärokurs, vilket kan innebära utmaningar för mindre läroanstalter. Lagen planeras träda i kraft 2027.

Lagstiftningen förutsätter en jämlik tillgång till kultur, konst och bildning. Den förebyggande välfärdsservicen i kommunerna utvecklas samtidigt som kommunerna har varierande möjligheter att erbjuda tjänster på olika sätt till alla invånare inom kultur och idrott. Megatrender såsom klimatförändringen har inverkan på hur tjänster och service erbjuds och produceras framöver. Även kommunernas storlek och befolkningsstruktur kommer att påverkas.

1.3 Våra mål år 2030

- 1. På alla nivåer är utbildningen på svenska av hög kvalitet och tillgången till behörig personal är god i våra medlemskommuner.** Vi bidrar till att den svenskspråkiga lärstigen är attraktiv. Vi verkar för att en trygg, svenskspråkig eftermiddagsverksamhet av hög kvalitet erbjuds i kommunerna och av olika tjänsteleverantörer. Genom att initiera och inta en aktiv roll i samarbeten och projekt, stöder vi på olika sätt en förbättrad tillgång till behörig personal, utvecklingen av utbildningen på svenska och den språkstärkande verksamheten inom bildningen. Vi skapar och upprätthåller nätverk samt samarbetar med beslutsfattare, ansvarspersoner i kommuner och organisationer, utbildningsanordnare och personalgrupper för att säkra utbildning och eftermiddagsverksamhet av hög kvalitet.
- 2. En livskraftig kultur på svenska är en naturlig del av verksamheten i alla våra medlemskommuner.** För att främja en bred och jämlik tillgång till kultur på svenska för både konsumenter och utövare tar vi initiativ till samarbeten över kommungränserna. Vi deltar i och initierar gemensamma projekt tillsammans med kommuner, organisationer och andra aktörer. Trots de nedskärningar som planeras inom sektorn, utgår vi ifrån att tillgången till konst och kultur samt en meningsfull fritid och möjlighet till livslångt lärande är grunden för välbefinnande. Vi främjar samverkan mellan kulturaktörer och kommuner.
- 3. Vi främjar ordkonsten som konstform och utvecklar den både inom konstundervisning som övrig utbildning.** Sydkustens ordkonstskola erbjuder ordkonstundervisning i alla våra medlemskommuner. Ordkonstskolan agerar som resurscentrum för ordkonst inom småbarnspedagogik, förskoleundervisning, den grundläggande utbildningen och andra stadiet samt för ordkonst som en del av kommunernas läsfrämjande verksamhet. Läs- och skrivförmågan har följder för hur barns och ungas framtid utvecklas. Barn och unga har rätt till hobbyverksamhet och möjligheten att delta i högklassig konstundervisning ger förutsättningar för en meningsfull fritid och välmående. Därför samarbetar vi med konstskolor i olika regioner oberoende av konstart. Vi arbetar för en jämlik och inkluderande tillgång till grundläggande konstundervisning och därtill ordkonst som hobbyverksamhet i de olika kommunerna och regionerna.
- 4. Vi är en samlande kraft med framtidsperspektiv.** Styrkan i organisationen är bredden bland dem som är involverade i verksamheten: aktörer på gräsrotsnivå, politiker och andra beslutsfattare, lokala och nationella aktörer. I samarbetet över kommun- och organisationsgränserna skapar vi modeller och helheter, hållbart och utan överlappningar. Vi för en aktiv dialog med olika aktörer på nationell, nordisk och europeisk nivå. Vi blir hörda i frågor om utbildning och kultur då kommunala lösningar, nationella utvecklingsprojekt och strukturreformer görs eller lagstiftning inom området bereds. I våra nätverk verkar vi för att olika aktörer och kommunerna med framgång ska möta de utmaningar som reformer ställer, samt för att de ska hitta de rätta formerna för sin verksamhet inom bildning, kultur och fritid. Alla kommuner med svenskspråkig grundläggande undervisning och småbarnspedagogik inom Nyland, Åboland och språköarna är medlemmar i Sydkustens landskapsförbund. Vi arbetar för en ökad integration på svenska.
- 5. Vår verksamhet är målinriktad, transparent och hållbar.** Vi har den kunskap som krävs för att vara en föregångare inom tredje sektorn. Verksamheten svarar på de behov som samhället har och ekonomin står på en stadig grund. Vi diskuterar öppet med våra medlemskommuner, finansärer och samarbetspartner som alla har en viktig roll i hur

verksamheten utvecklas och målen nås. Våra beslutsfattare har en aktiv roll i organisationens strategiska utveckling. Beslutsfattandet i organisationen är demokratiskt och transparent och interaktionen mellan medlemskommunerna, de förtroendevalda och personalen betonas. Vår kommunikation är öppen, tillgänglig och inbjuder till dialog. Vår personal är den kunniga och erfarna resurs som möjliggör att verksamheten lyckas. Vår personalpolicy utgår från arbetsglädje, utveckling, kunskap och inspiration.

1.4 Våra mål 2025–2027

1. En utbildning på svenska av hög kvalitet på alla nivåer
 - En förbättrad tillgång till behörig personal inom utbildning och småbarnspedagogik samt en fungerande arbetsmiljö.
 - En ökad språkstärkande verksamhet som främjar läs- och skrivkunnighet hos barn och unga.
 - En trygg och tillgänglig morgon- och eftermiddagsverksamhet samt meningsfull hobbyverksamhet för barn och unga.
2. En levande svenskspråkig kultur
 - Ett aktivt kultursamarbete över kommungränserna i Åboland och Nyland samt i övriga delar av Svenskfinland.
 - Främja möjligheten till konst och kultur.
 - Regelbundet återkommande gemensamma kultursatsningar eller projekt.
3. En utökad undervisning i ordkonst och ökat samarbete för att trygga en mer jämlik tillgång till konstundervisning. Ordkonsten som konstform främjas och ordkonsten utvecklas både inom grundläggande konstundervisning som inom övrig utbildning.
 - Ökad kompetens inom ordkonstskolan i och med utveckling av läroplanen och ordkonsten som konstform, ökade resurser för att utveckla och stärka den pedagogiska kompetensen i ordkonst samt ökat samarbete med högskolor.
 - En hållbar framtid för ordkonstskolans verksamhet.
 - Ökad undervisning i ordkonst för att förstärka utbudet av och tillgängligheten till grundläggande konstundervisning i samhället.
 - Upprätthålla ett aktivt och kontinuerligt diskussionsnätverk kring konstundervisning i Svenskfinland.
4. En samlande kraft med framtidsperspektiv
 - Vi hörs i ökad grad i frågor kring utbildning och kultur.
 - Flera samarbetsprojekt samt integrationsprojekt på svenska inom kultur, utbildning, och eftermiddagsverksamhet.
 - En ökad efterfrågan på att bli medlem i organisationen för att stärka den svensk- och tvåspråkiga verksamheten. Speciell fokus på språköarna och en utveckling av samverkande medlemskap.

- Ökat samarbete med medlemskommunerna i syfte att uppnå målsättningarna i strategin samt för att utveckla utbildning och kultur på svenska.
5. En målinriktad och hållbar verksamhet med en öppen och tillgänglig kommunikation
- Tydligare kommunikation genom ny kommunikationsstrategi, uppdaterat visuellt utseende och ökad resurs för kommunikation samt ökad synlighet.
 - Ökade möjligheter till kompetensutveckling för personal och styrelse samt en flexibel arbetsmiljö.
 - En jämlik och hållbar verksamhet.

1.5 Mål och mätare för Sydkustens verksamhet 2026

För varje verksamhet och projekt inom Sydkustens landskapsförbund finns konkreta mål och mätare som följer upp utfallet och genomslagskraften av verksamheten.

De övergripande målen för hela Sydkustens landskapsförbund år 2026 är:

1. att stärka förutsättningarna och utvecklingen av verksamheten genom att ha en hållbar verksamhet och ekonomi med yrkesskicklig personal, ett aktivt styrelsearbete samt digital säkerhet
2. att utveckla det utbildningspolitiska arbetet med ökad intressebevakning för olika sektorer inom bildningen samt tillsammans med andra aktörer arbeta för den svenskspråkiga utbildningen och medverka i vision för den svenskspråkiga lärtigen
3. att stärka det kulturpolitiska nätverksarbetet mellan kommuner, kulturaktörer och organisationer och ha ett erfarenhetsutbyte inom Sydkustens verksamhetsområde liksom även mellan nordiska länder inklusive intressebevakning av kulturpolitiska frågor.
4. att upprätthålla ett nätverk för aktörer inom morgon-, eftermiddags- och klubbverksamheten samt erbjuda fortbildning för ledarna för att stärka deras kompetens
5. att skapa en hållbar struktur för ordkonstskolan, arrangera och utveckla grundläggande konstundervisning i ordkonst samt erbjuda ordkonst i olika former för barn och unga för att främja konstformen samt i läs- och skrivfrämjande syfte
6. att genomföra projekten Läsande eftis, Kulturum, MEP-Mera EU-projekt i Svenskfinland, Medskapande läsning hela vägen, Språköordinator och Kultursnacks i enlighet med projektmålsättningarna.

Mätare för verksamheten:

- Mätarna för vart och ett verksamhetsområde inom Sydkustens landskapsförbund har följts upp och 80% av dem har uppnåtts.
- Ekonomin under verksamhetsåret är i balans och ett +/-0 resultat uppnåtts.

- Det utbildningspolitiska nätverket har sammankommit fyra gånger och samarbetet med andra aktörer för den svenskspråkiga utbildningen är aktivt. 100 personer har deltagit i seminarier. Intressebevakningen av utbildningspolitiska frågor har ökat och deltagande i Educamässan har genomförts. En rundabordsdiskussion om småbarnspedagogikens situation har arrangerats och en rapport om framtidsscenarioer för den svenska lärtigen har färdigställts.
- Det kulturpolitiska nätverket har sammankommit 8–9 gånger under året och tre regionala träffar har arrangerats. Erfarenhetsutbyte inom medlemskommunerna och i nordiskt perspektiv har arrangerats och intressebevakningen av kulturpolitiska frågor har ökat.
- Två fortbildningsdagar per termin har arrangerats med 80 deltagare och 3 distansträffar per termin har hållits för personal inom morgon- och eftermiddagsverksamhet. Nätverket för morgon-, eftermiddags- och klubbverksamheten har sammankommit 2–3 gånger. Samarbetet kring ett seminarium på Educamässan 2026 och satsning på personal inom morgon- och eftermiddagsverksamheten på har förverkligats.
- En hållbar struktur för ordkonstskolan har utarbetats, 300 barn och unga har deltagit i ordkonstundervisning, 400 barn under skolåldern i ordkonstverkstäder samt 1400 barn och vuxna nåtts av annan ordkonstverksamhet.
- Projekten genomförs enligt respektive projektplan, mål och mätare förutsatt att finansiering för projekten erhålls. Projektet Läsande eftis har nått alla enheter inom morgon- och eftermiddagsverksamheten, projektet Kulturum fått en fortsättning med KulturÖsterbotten som huvudman, Medskapande läsning hela vägen har fortsatt med fortbildning, seminarier och undervisning samt MEP-Mera EU-projekt till Svenskfinland har fortsatt med såväl utbildning, handledning som intressebevakning för ökad finansiering till det svenskspråkiga civilsamhället. Projektet Språköordinator har inletts och arbetet för att stärka språkörnarnas verksamhet och integrera dem i det svenskspråkiga i Finland har kommit väl i gång. Projektet Kultursnacks har inletts.

2. Förvaltning, ekonomi och kommunikation

Sydkustens landskapsförbunds högsta beslutande organ är årsmötet, som utser ordförande och styrelse för förbundet. Den operativa verksamheten leds av direktören som också fungerar som föredragande och sekreterare i styrelsen. Till förvaltningen hör ekonomiförvaltningen och kommunikationen för hela förbundet. Sydkusten har kontor i Helsingfors och Pargas.

2.1 Styrelse och arbetsutskott

Årsmötet väljer ordförande och styrelse som på sitt konstituerande möte utser två vice ordförande och ett arbetsutskott. Därtill fungerar olika arbetsgrupper i syfte att utveckla verksamheten och öka delaktigheten i såväl beslut som verksamhet. Styrelsen sammanträder under året för 6–8 möten och arbetsutskottet enligt behov. Arbetsutskottet fungerar som ordkonstskolans direktion, som därtill har en extern medlem och en personalrepresentant.

2.2 Personal

Personalstyrkan i verksamhetsplanen och den budget som uppgörs på basen av planen uppgår vid årets början till 15 anställda på hel- eller deltid inom ordinarie verksamhet, ordkonstskolan och projekt. Inom ordkonstundervisningen arbetar därtill under läsåret i medeltal 7 timanställda. I den utsträckning som beviljade projektmedel och andra bidrag tillåter, anställer förbundet personal vid behov utöver de nuvarande anställda. Därtill kan studerande med lämplig studieinriktning erbjudas praktikplats på Sydkustens kanslier såväl i Helsingfors som i Pargas.

Personalens välmående, kompetensutveckling och samarbete på arbetsplatsen är i fokus under året. Personalen erbjuds motions- och kultursedlar, subventionerad lunchförmån, fortbildningsmöjligheter och möjlighet att delta i gemensamma planerings- och rekreationsdagar. Utvecklingsplanen för arbetsgemenskapen, arbetarskyddet och samarbetskommitténs arbete stöder målsättningarna för personalvälmående, kompetensutveckling och samarbete på arbetsplatsen tillsammans med arbetshälsovårdstjänsterna. För att utveckla förutsättningarna för god arbetshälsa samt trivsel på arbetsplatsen och motarbeta risker till utbrändhet och psykisk överbelastning samt eventuella risker gällande fysisk belastning kartläggs personalens uppfattningar och åsikter om arbetsförhållanden.

2.3 Ekonomi

Vid sidan av den basfinansiering kommunerna står för via sina medlemsavgifter är förbundet beroende av extern projektfinansiering från staten, kommuner och privata fonder och stiftelser. Sydkusten strävar efter att skapa finansieringsstrukturer som garanterar en kontinuitet i verksamheten.

I osäkra tider och med allt större nedskärningar i bland annat statlig finansiering för tredje sektorn stärks behovet av allt större flexibilitet och beredskap att anpassa sig till förändringar i det ekonomiska läget. Det är ändå viktigt att verksamheten kan tryggas trots sparkrav. Därför satsar Sydkusten på att utveckla upphandlingsförfaranden och söker aktivt nya modeller för att finansiera sin grundverksamhet.

Verksamheten anpassas enligt den finansiering som erhålls.

2.4 Kommunikation och synlighet

Kommunikationen till medlemskommuner, samarbetspartner och finansiärer stärks. Verksamheten kommuniceras utåt på webbplatsen *sydkusten.fi* genom artiklar och via informationsbrev till kommuner, finansiärer och övriga samarbetspartner. Närvaron i sociala medier ökar och tillgängligheten i vår information förbättras.

Under året görs en aktiv marknadsföring av de förnyade webbsidorna och undersidorna för utbildning och kultur. Sydkustens kommunikationsstrategi för verksamhet och projekt uppdateras. Samtidigt kartläggs helheten av kommunikationskanaler som Sydkusten förfogar över. För att komplettera förnyandet av Sydkustens visuella utseende beställs fotografier som kännetecknar Sydkustens vision och verksamhet.

2.5 Samarbete, projekt och hörande

Sydkusten intar under år 2026 en ytterligare aktivare roll för att bevaka de kärnområden som hör till organisationens uppdrag. Andelen fleråriga projekt i syfte att nå våra målsättningar ökar och

aktiva ställningstaganden ger ökad synlighet för utbildnings- och kulturrelaterade frågor på svenska. För att stöda de svenskspråkiga språköarna inleds en projektverksamhet med en språkö-koordinator. Det här är i linje med det stadgeenliga syftet att bevaka frågor som har relevans för den svenskspråkiga befolkningen. I verksamheten utvecklas också organisationens färdigheter att stöda en ökad integrering på svenska.

2.6 Strategi, planer, tillgänglighet och hållbarhetsfrågor

Under året fortsätter implementeringen av strategin för åren 2025–2027, med vissa justeringar baserade på samhällliga förändringar och behov.

Under året fortsätter även implementeringen av Sydkustens jämställdhets- och likabehandlingsplan. Planen fungerar som rättesnöre för Sydkustens interna och externa arbete och tar även i beaktande av tillgängligheten i verksamheten.

Ekonomisk, ekologisk, social och kulturell hållbarhet i verksamheten betonas. Ekonomiskt kommer förbundets basfinansiering från de medlemsavgifter som kommunerna betalar. Därtill behöver förbundet extern finansiering för att kunna genomföra verksamheten. Extern finansiering utgörs främst av bidrag och understöd från fonder, stiftelser, staten och kommuner. Verksamheten anpassas efter finansieringen och ekonomin följs upp regelbundet.

Social hållbarhet kommer fram genom en tydlig arbetsfördelning, flexibel arbetstid, satsning på god arbetshälsa och en aktiv dialog mellan kollegerna. Vår utvecklingsplan för arbetsgemenskapen, samarbetsdelegationen och arbetarskyddet bidrar alla till en social hållbarhet. Verksamheten arrangeras så att principer om tillgänglighet beaktas.

Sydkusten arbetar aktivt för att vara en föregångare för ekologisk hållbarhet. Detta uppnås bland annat genom att prioritera allmänna kommunikationsmedel och digitala lösningar, minskad pappersanvändning samt genom att beakta miljömässig hållbarhet i fråga om anskaffningar och anlitage av tjänster.

Kulturell hållbarhet betonas i vår verksamhet genom de aktiviteter som vi förverkligar inom såväl det kulturpolitiska som utbildningspolitiska arbetet för att främja utbildning och kultur på svenska.

2.7 Digital säkerhet

Sydkusten har deltagit som organisation i Veckan för digital säkerhet som ordnas varje höst av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (DVV) sedan 2024. Under år 2025 fortsatte arbetet med att vidareutveckla digitala kompetenser och förbättra cybersäkerheten. Hela den månadsavlönade personalen (inklusive deltids- och visstidsanställda) har deltagit i cybersäkerhetsutbildning och -test för att identifiera egna utvecklingsbehov.

Sydkustens GDPR-policy utvärderas och uppdateras enligt behov. Sydkusten arbetar proaktivt med digital säkerhet inom sin egen verksamhet och i samarbete med andra. Sydkustens medarbetare är ansvarskännande och kompetenta aktörer i en alltmer digitaliserad värld. Den administrativa personalen strävar aktivt efter att utveckla Sydkustens processer och förfaringsätt för att bättre svara på såväl nuvarande som framtida digitala säkerhetshot.

Mål för 2026:

1. Utveckla kommunikationen och öka Sydkustens synlighet samt aktivitet i frågor som hör till våra kärnområden.
2. Uppdatera Sydkustens kommunikationsstrategi och fortsätta utveckla Sydkustens webbsida.
3. Fortsätta utveckla delaktigheten och transparensen i organisationens förvaltning och stöda beslutsfattarna genom ökad kommunikation och intern fortbildning.
4. Stärka personalens kompetens enligt behov, upprätthålla och utveckla arbetsförmågan och arbetsglädjen enligt planen för upprätthållande av arbetsförmågan samt mäta arbetstillfredsställelsen.
5. Fortsätta ta initiativ till olika samarbeten för att främja högklassig utbildning, livskraftig kultur och en meningsfull fritid samt att främja den svenskspråkiga befolkningens intressen.
6. En hållbar verksamhet som beaktar ekonomisk, ekologisk, social och kulturell hållbarhet.
7. Påbörja en digitalisering av arkivmaterial som hittills förvarats i pappersform.

Mätare:

- 8 informationsbrev sänds ut under året och webbsajten uppdateras veckovis med en ny artikel
- 4 uttalanden görs under året gällande frågor som har anslutning till utbildning och kultur på svenska
- Alla hel- eller deltidsanställda deltar i 1–2 fortbildningar under året (intern fortbildning medräknad) och 1 personalkartläggning genomförs
- Styrelsen sammankommer 6–8 gånger under året och styrelsefortbildning anordnas under året
- Deltagande i 2–3 samarbetsprojekt för att främja förbundets syfte och målsättningar
- En förteckning av material som ska digitaliseras upprättas under våren och digitaliseringen påbörjas hösten 2026.
- Fortsatt utbildning om digital säkerhet anordnas för personalen.

3. Utbildningspolitisk verksamhet

Sydkustens landskapsförbund arbetar för utbildningsfrågor på svenska inom förbundets regionala område med målet att stärka framgångsrika verksamhetsförutsättningar för den svensk-språkiga utbildningen på alla stadier.

Sydkusten samarbetar med medlemskommunerna, anordnare av utbildning för personal i utbildningssektorn (andra stadiet, yrkeshögskolor och universitet), fonder och stiftelser, Utbildningsstyrelsen samt centralorganisationer för olika intressegrupper.

Sydkusten upprätthåller och utvecklar även webbplatsen *svenskskola.fi* där kontaktuppgifter om svenska skolor och enheter inom småbarnspedagogik finns tillgängliga.

3.1 Småbarnspedagogik

Tillgången till behörig personal inom den svenska småbarnspedagogiken är fortsättningsvis den högsta prioriteten i Sydkustens satsningar inom småbarnspedagogiken. För att

småbarnspedagogiken ska hålla hög kvalitet ska den kunna locka till sig personal och erbjuda arbetsplatser där personalen både trivs och kan förverkliga sitt uppdrag. Det här har betydande effekter för barnen i vårt samhälle.

Sydkusten fortsätter diskutera med kommunerna och andra för småbarnspedagogiken relevanta aktörer hur man målmedvetet kan arbeta för att lösa behovet av personal. Också frågan om hur vi får fler unga att söka sig till utbildningarna inom branschen är aktuell. En praohandbok för daghemmen utarbetas för att lyfta upp vikten av en positiv och inspirerande praoperiod, med tanke på att praoelever kan vara potentiella blivande arbetstagare inom småbarnspedagogik.

3.2 Grundläggande utbildning, andra stadiet och högre utbildning

Behoven av insatser för att öka andelen behöriga speciallärare och specialklasslärare inom Sydkustens verksamhetsområde kvarstår. Dessutom finns det ett ökat behov av ämneslärare. Flera ämneslärare går i pension inom de närmaste åren och även en stor andel rektorer. Sydkusten lyfter upp detta i det utbildningspolitiska nätverket för att där tillsammans med kommunernas utbildningschefer, högskolor och organisationer fundera på möjliga åtgärder.

Stöd för lärande och skolgång har förändrats och detta medför nya utmaningar för utbildningen. Sydkusten följer med förändringen och håller sig à jour med hur det kan komma att påverka skolorna, personalens kompetensbehov samt tillgången till personal.

Elevunderlaget minskar i kommunerna och flera kommuner ser över servicenätverket inom kommunen, både gällande skolor och daghem. Sydkusten bevakar frågan och för diskussioner med medlemskommunerna om vilka krav det ställer för utbildningen och vilka förändringar det för med sig.

Sydkusten fortsätter som delägare till Svenska Framtidsskolan i Helsingfors AB (Practicum). Sydkusten har en representant i styrelsen för Practicum.

Sydkusten fortsätter stödja och samarbeta med utbildningsanordnarna i synnerhet inom de utbildningar som gäller småbarnspedagogiken och lärarutbildningen.

3.3 Sektoröverskridande intressebevakning

Sydkusten synliggör aktuella svenska frågor. En sektoröverskridande fråga inom utbildningsväsendet är fortsatt möjlighet till integration på svenska. Sydkusten följer upp den svenska lärstigen och det livslånga lärandet på svenska i olika sammanhang. Sydkusten utvecklar och deltar tillsammans med andra organisationer i att stöda framtidsförutsättningarna för det svenskspråkiga utbildningsväsendet.

Sydkusten värnar om en jämlik lärstig på språkliga grunder, med tanke på personalresurser, kompetens och kvalitet inom småbarnspedagogik och utbildning. Språket får inte vara ett hinder eller en sämre förutsättning för en sammanhängande och god lärstig.

Mål för 2026

1. Sydkusten bereder en rundabordsdiskussion om småbarnspedagogikens villkor och framtid. Till diskussionen inbjuds organisationer för att tillsammans fundera på lösningar för branschen.

2. För personal inom småbarnspedagogik arrangeras kompetenshöjande webinarier och seminarier i Sydkustens medlemskommuner. Innehåll och teman planeras tillsammans med kommunernas chefer för småbarnspedagogik.
3. Sydkusten fortsätter utveckla och verka för framtidsförutsättningarna för det svenskspråkiga utbildningsväsendet i samarbete med andra organisationer.
4. Sydkusten synliggör aktuella svenska utbildningsfrågor.
5. En praohandbok gällande småbarnspedagogiken färdigställs.

Mätare

- 15 organisationer deltar i en rundabordsdiskussion om småbarnspedagogikens situation.
- två webinarier/seminarier för småbarnspedagoger samlar 50 deltagare vardera.
- fyra möten för Sydkustens utbildningspolitiska grupp hålls under 2026 med 20 deltagande organisationer och kommuner.
- två möten med representanter för småbarnspedagogiken inom Sydkustens medlemskommuner tillsammans med olika utbildningsanordnare för att möjliggöra ett gemensamt diskussionsforum och vilka möjliga insatser som behövs göras för att locka studerande till branschen.
- Aktivt delta i eller ta initiativ till minst tre olika uppdrag, sammankomster eller möten med andra organisationer där syftet är att utveckla och verka för den svenska utbildningens framtid.
- Minst 12 000 besök på sajten *Svenskskola.fi*.

3.4 Morgon-, eftermiddags- och klubbverksamhet

Sydkusten stöder de tvåspråkiga kommunerna inom morgon-, eftermiddags- och klubbverksamheten nationellt. Sydkusten ansvarar för den finlandssvenska referensgruppen för morgon- och eftermiddagsverksamhet samt klubbverksamhet som består av representanter från myndigheter, kommuner och övriga aktörer inom området. För att den svenska verksamheten ska hålla hög kvalitet behövs ett kontinuerligt samarbete med centrala aktörer.

Fokusområden under år 2026 är att lyfta fram verksamhetens särdrag och betydelse i samhället, upprätthålla och stärka nätverket av aktörer och serviceproducenter i Svenskfinland. Genom att arrangera fortbildning för personal inom morgon- och eftermiddagsverksamheten erbjuder vi rum för att fördjupa yrkeskunskapen och växa i sin yrkesroll. Därtill är ett fokusområde att öka medvetenheten och kompetensen i läsfrämjande genom en fortsättning på projektet Läsande eftis som riktar sig till hela Svenskfinland. Läsande eftis insatser beskrivs närmare under avsnittet Projekt.

Mål för 2026 är att

1. stärka kompetensen hos personalen inom den svenskspråkiga morgon- och eftermiddagsverksamheten i hela landet
2. ge redskap för att kunna arbeta läsfrämjande
3. ha ett aktivt nätverksarbete med olika aktörer
4. bevaka aktuella frågor som berör verksamheten, bland annat eventuella höjningar av deltagaravgifter i och med lagförändringen
5. höja statusen för verksamheten och öka synligheten genom att stärka och utveckla samtalet om eftermiddagsverksamheten i Svenskfinland.

Mätare

- Samarbeta kring seminarium på Educa-mässan 2026 med en satsning på personal inom morgon- och eftermiddagsverksamheten
- 2 fortbildningsdagar per termin för personal med 80 deltagare
- 3 distansträffar per termin med olika teman
- Projektet Läsande eftis har genomförts i alla svensk- och tvåspråkiga kommuner samt språköarna
- 2–3 nätverksträffar för ansvarspersoner inom området

4. Kulturpolitisk verksamhet

Den kulturpolitiska verksamheten vid Sydkustens landskapsförbund sker i nära samarbete med de kulturansvariga i medlemskommunerna. De kulturansvariga bildar ett större gemensamt nätverk och träffas också regelbundet regionvis. Syftet är att främja kommunernas möjlighet att arbeta med kulturfrågor och ordna meningsfull och aktuell kulturverksamhet. Sydkustens kulturverksamhet stöder också olika kulturaktörer i området, i samarbete med medlemskommunerna. Sydkusten har en viktig roll som kontaktlänk till ett flertal olika organisationer och kan arrangera verksamhet som kompletterar det som kommunerna gör i egen regi samt koordinera mångparts-samarbeten.

Strävan är att främja kulturell utveckling och öppen dialog mellan kommuner, organisationer och kulturaktörer. Vi för kontinuerliga diskussioner med våra medlemskommuner och andra samarbetspartner och tar aktivt initiativ till och medverkar i olika kulturprojekt och nätverk. Som intressebevakare för kultur på svenska i Finland lobbar vi för och främjar kultursatsningar på svenska i våra medlemskommuner och generellt i Svenskfinland.

4.1 Nätverksträffar, jobbskuggning och ökat samarbete

Genom välfungerande nätverk där de kulturansvariga i våra medlemskommuner regelbundet träffas, verkar vi för att invånarna i medlemskommunerna får ett mångsidigt kulturutbud, också på svenska. Samarbete och gemensamma strävanden är mycket viktiga när resurserna stramas åt.

Vi fortsätter med digitala nätverksträffar (Kulturkaffeträffar) via Teams var sjätte vecka för de kulturansvariga i Sydkustens medlemskommuner. Därtill arrangeras digitala regionvisa möten med de kulturansvariga i östra Nyland, huvudstadsregionen, västra Nyland och Åboland. Målet är att upprätthålla dialogen mellan kulturrenheterna i närliggande kommuner och att de närvarande ska kunna utbyta information och diskutera aktuella frågor sinsemellan. Regionvisa evenemang på plats arrangeras för de kulturansvariga och för kulturaktörer i regionen, en per termin, för att ta del av aktuella frågor, diskutera med varandra och nätverka.

Under året inleds även ett försök med att koordinera jobbskuggning. Jobbskuggningen går ut på att kommunernas kulturansvariga besöker varandra och tar del av varandras arbete och arbets sätt samt kan utveckla sitt eget arbete. Representanter för Sydkusten deltar i en del av besöken.

För år 2026 planeras också ett ökat samarbete och nätverkande med finskspråkiga kulturorganisationer och befintliga nätverk, för att synliggöra kultur på svenska och främja samarbete över språkgränserna. Påverkansarbete sker under året genom diskussioner med olika organisationer och personer inom kulturfältet i Finland.

4.2 Nordiskt nätverkssamarbete

År 2026 planeras och ansöks om finansiering för ett projekt tillsammans med Boråsregionen och Nordens institut på Åland. Avsikten är att kulturansvariga från Sydkustens medlemskommuner möter kulturchefer och kulturansvarspersoner från Boråsregionen och Åland. Syftet är erfarenhets- och kunskapsutbyte kring strukturer inom det gemensamma arbetsfältet, kulturell inkludering och språkliga uppdrag.

4.3 Kultursatsningar och verksamhet i Åboland

I Åboland samlas de organisationer som arrangerar grundläggande konstundervisning till regelbundna möten för att tillsammans utveckla och samarbeta kring verksamhet för barn och unga. Sydkusten har fortsättningsvis en aktiv koordinerande roll i detta samarbete. År 2026 kommer kulturskolorna att förverkliga projektet Kulturklöver som bland annat fokuserar på att utveckla samarbetet dem emellan.

Under året arrangeras evenemanget Ordens estrad i Åbo i samarbete med flera andra organisationer. Ordens estrad är ett evenemang som är öppet för allmänheten och innehåller också poesi- och verkstäder för olika målgrupper. Sydkustens ordkonstskola arrangerar de verkstäder som ordnas för barn och unga.

Tillsammans med ett flertal andra svenskspråkiga lokala kulturorganisationer koordinerar Sydkusten program och medverkar i Åbo bokmässan. Syftet med arbetet är att se till att det finns också svenskspråkigt innehåll på bokmässan samt för Sydkustens del även att synliggöra ordkonsten. Samarbetet kring bokmässan har pågått några år och lett till att allt fler svenskspråkiga, såväl barn som vuxna, besöker mässan och tar del av programmet.

Mål för 2026

1. Aktiv dialog och stärkt samarbete inom kultursektorn genom regelbundna nätverksträffar för kommunernas kulturansvariga samt regionvisa digitala och fysiska träffar för kulturansvariga och kulturaktörer.
2. God insyn i kulturfrågor som är aktuella i kommunerna, regelbunden kontakt med och också besök hos medlemskommuner.
3. Att utveckla kulturverksamheten på svenska genom att arrangera jobbskuggning för kulturansvariga och planera för deltagande i ett nordiskt nätverkssamarbete för erfarenhets- och kunskapsutbyte.
4. Ett fortsatt fungerande nätverk för kulturskolor i Åboland med gemensam verksamhetsutveckling, ökat och närmare samarbete mellan kulturskolorna samt gemensamma evenemang där eleverna får visa allmänheten vad grundläggande konstundervisning går ut på. Ett stärkt svenskspråkigt samarbete kring Åbo bokmässan.
5. Sydkusten deltar i diskussioner med andra organisationer på kulturfältet och tar ställning till rapporter och utredningar. Vår verksamhet håller hög kvalitet och är attraktiv för våra samarbetspartner att medverka och delta i.

Mätare

- 8–9 regelbundna nätverksträffar via Teams med 10 deltagare och 3–7 deltagare på de regionvisa nätverksmötena.
- I varje region ordnas under året minst en träff för kulturaktörer. Minst 20 personer deltar i varje träff.

- Under året besöker Sydkustens kulturplanerare minst 4 medlemskommuner. Detta sker i samband med regionvisa träffar för kulturaktörer eller jobbskuggningen.
- Kommunrepresentanter besöker inom ramen för jobbskuggning varandra minst 4 gånger under året. Sydkustens medarbetare deltar i besöken i mån av möjlighet.
- Möten med representanter för etablerade nätverk och kultursamarbeten arrangeras. Minst 3 nya kontakter etableras under året.
- Kulturskolorna i Åboland genomför projektet Kulturklöver och utreder hur ett ännu närmare samarbete mellan skolorna skulle kunna se ut. Under året hålls omkring 10 möten där alla 6 kulturskolor deltar. 1–2 gemensamma evenemang för att visa upp verksamheten arrangeras.
- 500 personer tar del av vår verksamhet på Bokmässan i Åbo.

5. Projektverksamhet

5.1 Läsande eftis

Sydkusten har sedan hösten 2023 i samarbete med övriga aktörer byggt upp och drivit projektet Läsande eftis. Projektet har uppmuntrat till mångsidig läsning och språkstimulans i morgon- och eftermiddagsverksamheten med olika former av träffar, utbildningar, material och stöd. Projektet finansieras av Stiftelsen Brita Maria Renlunds Minne. År 2026 läggs fokus på en kompletterande del av projektet med ett bokpaket och ett arbetsmaterial "Lässtegen" för att ytterligare implementera läsningen i vardagen på morgon- och eftermiddagsverksamheter. Personalen inom morgon- och eftermiddagsverksamheten har en viktig roll i att stöda barnens läskompetens genom samtal om böcker och aktiviteter som lockar till läsning.

Projektets mål är att väcka glädje och nyfikenhet kring läsning, skrivande och berättande, vilket i sin tur stärker barnens språkliga uttrycksförmåga och fantasi. Dessa färdigheter blir alltmer betydelsefulla i dagens samhälle och spelar också en central roll i att värna och utveckla svenskan, särskilt på orter där språket är extra utsatt.

Morgon- och eftermiddagsverksamheten rymmer stora möjligheter att skapa meningsfulla aktiviteter för barnen. För att detta ska lyckas behövs dock stöd i form av utbildning, handledning och praktiska verktyg för personalen. Projektet Läsande eftis utvecklar och presenterar enkla, anpassade metoder och material som gör läsning och språkstimulans till en naturlig och självklar del av verksamheten.

År 2026 erbjuds morgon- och eftermiddagsverksamheten möjligheten att ansöka om ett bokpaket utvalt för att fungera både som högläsning och som grund för kreativa aktiviteter. Paketet delas ut i början av 2027. Till bokpaketet utarbetas även Lässtegen, ett stöd- och arbetsmaterial som ger struktur, rutiner och konkreta verktyg för att stärka läsningen.

Projektets insatser under 2023–2025 utvärderas för att se hur Läsande eftis har fungerat och vilket stöd ledarna för morgon- och eftermiddagsverksamheten behöver framöver. Träffarna med gäster, teman och erfarenhetsutbyte planeras också fortsätta under år 2026.

Mål för 2026

- Inspirera ledare för morgon- och eftermiddagsverksamheten att satsa på mångsidig läsning och berättelser för att stärka barnets språkutveckling, fantasi och uttrycksförmåga.
- Inspirera till lässtunder, bra bokval, varierande texter, eget skapande och nytänkande.
- Stärka samarbetet mellan skola och morgon- och eftermiddagsverksamhet för att stöda och komplettera varandras arbete.
- Visa på biblioteket som samarbetspart och mötesplats.

Åtgärder

- Arrangera kurser och träffar på lokala bibliotek och på distans.
- Välja ut böcker och samla ihop ett bokpaket som enheter inom morgon- och eftermiddagsverksamhet kan ansöka om.
- Utarbeta arbetsmaterialet Lässtegen som erbjuder stöd och strukturer för läsning så det blir ett regelbundet och rutinmässigt inslag i verksamheten.
- Systematiskt informera målgrupperna via nätet och sociala medier.
- Insatser görs för att nätverket Läsande eftis ska fortsätta inom morgon- och eftermiddagsverksamheten även efter projektet.
- Handledningsmaterial och goda modeller sprids till alla verksamhetsenheter.

Mätare

- 4 inspirationsträffar på olika orter med deltagare och 5 inspirations- och handlednings-träffar på Teams för 120 deltagare.
- 100 enheter inom morgon- och eftermiddagsverksamhet ansöker om bokpaket.
- Samtliga 230 enheter får arbetsmaterialet Lässtegen.
- Läsbingoplanscher, bokmärken, nyckelband och övrigt material används i vardagen inom morgon- och eftermiddagsverksamheten.

5.2 Kultorum – forum för grundläggande konstundervisning

Projektet Kultorum – forum för konstundervisning ansöker om fortsatt finansiering för åren 2026–2028. Målsättningen med projektet Kultorum – forum för konstundervisning är att skapa ett forum för diskussion, samarbete, och utveckling av konstundervisningen för barn och unga i Finland. Projektets verksamhet fokuserar på kultur- och konstundervisning för barn och unga på fritiden, eftersom det speciellt inom detta område efterfrågas ett gemensamt forum och nätverk för att stöda och bevaka branschutvecklingen.

Kultorum har upprätthållits av KulturÖsterbotten och Sydkustens landskapsförbund r.f. i samarbete. Från och med år 2026 ska KulturÖsterbotten verka som huvudman för projektet.

Verksamheten omfattar hela Svenskfinland. Projektet har en referensgrupp som består av experter inom konstundervisning från olika delar av Finland inklusive Åland.

Kulturum verkar för att förstärka tvärssektoriellt och tvärkonstnärligt samarbete, skapa rum för erfarenhetsutbyte och kompetenshöjning samt öka synligheten för kultur- och konstundervisningens betydelse i samhället. En central aspekt av projektets verksamhet är att arbeta för en tillgänglig och inkluderande konstundervisning, och att stöda barns och ungas delaktighet och inflytande i konstundervisningen. Projektet arbetar med följande målsättningar:

- Stöda svenskspråkiga och tvåspråkiga kommuner, läroanstalter och aktörer i utvecklingen av kultur- och konstundervisning för barn och unga.
- Skapa rum och tillfällen för erfarenhetsutbyte och kompetenshöjning för olika målgrupper inom kultur- och konstundervisningsbranschen.
- Öka tvärssektoriellt och tvärkonstnärligt samarbete lokalt och regionalt bland olika aktörer inom kultur- och konstundervisningsbranschen.
- Främja barns och ungas delaktighet och inflytande i grundläggande konstundervisning.
- Öka synligheten för kultur- och konstundervisningens betydelse och värde i samhället.

Kulturum tar från år 2026 över upprätthållandet och utvecklingen av Idébanken - en resursbank och webbsida för konstpedagogik. Idébanken har som uppgift att samla artiklar och material kring grundläggande konstundervisning och ur ett lärarperspektiv lyfta fram och presentera den svenskspråkiga konstundervisningen både inom fria den bildningen och inom den grundläggande konstundervisningen.

Mål för år 2026

- Anordna 4–6 nätverksträffar online för konstundervisningsbranschen med fri diskussion och gästande experter.
- Arrangera 1–2 regionala och fysiska evenemang med inslag av samplanering och fortbildning i samarbete med kommuner och lokala samarbetsparter.
- Utföra intressebevakning och sprida information kring aktuella reformer och utveckling inom konstundervisningen för barn och unga.
- Utveckla och upprätthålla resursbanken för konstpedagogik *Idébanken*.
- Utföra en inledande kartläggning kring möjligheterna att starta ett pilotprojekt för ett ungdomsråd inom grundläggande konstundervisning på svenska.
- Inleda arbete med material inför riksdagsvalet 2027 med samarbetsparter.

Mätare

- 4–6 onlineträffar med 100 deltagare.
- Samla 50 deltagare till regionala evenemang
- 80% av svarande upplever verksamheten som nyttig.

- Skriva 1–2 uttalanden som berör aktuella reformer och utveckling inom konstundervisningen för barn och unga.
- Skriva och beställa 2–3 artiklar som berör konstpedagogik.

Verksamheten utvärderas genom en intern utvärdering enligt 3x3 projektutvärderingsmodellen. Vid behov startas även en extern utvärdering för projektet. Dessutom utvärderas projektverksamheten via deltagarenkäter och feedback samt uppföljning av kvantitativa mätare.

5.3 Medskapande läsning hela vägen

Målet med projektet *Medskapande läsning hela vägen* är starka, stolta läsare. Projektet vill hjälpa eleverna skapa en positiv läsaridentitet, hitta läsglädjen och etablera läsvana. Samtidigt tränas elevernas narrativa fantasi, det egna kreativa skapandet och den etiska reflektionen. Med hjälp av undervisningshelheter som varar 12 veckor stöds elevernas läsutveckling vid kritiska brytningskedan. Samtidigt förtydligas kravnivån för en specifik årskurs.

Projektet Medskapande läsning inleddes i samarbete med Skolnätverket Haru och med finansiering av Svenska folkskolans vänner. Nu fortsätter projektet i utvidgad form som Medskapande läsning hela vägen med stöd av Konstsamfundet, Kulturfonden samt Utbildningsstyrelsen. Samtidigt som undervisningshelheter för årskurs 7 utvecklas och utvärderas erbjuds det framgångsrika konceptet för årskurs 3 och 5 alla intresserade svenskspråkiga skolor i Finland.

Mål för verksamheten år 2026

Målen för verksamheten 2026 är att öka medvetenheten om projektet bland annat genom att delta i Educa-mässan samt genom att arrangera ett seminarium om skönlitteraturens betydelse för läsutvecklingen samt för värdegrundsarbetet i skolan. Även deltagande i olika seminarier, tillställningar samt lärar- och föräldramöten genomförs för att informera om möjligheten att delta i projektet samt för att informera om aktuell den forskning som projektet grundar sig på.

Under år 2026 erbjuds klasser i årskurs 3 och 5 möjligheten att genomföra undervisningshelheten med stöd av regionala fortbildningsdagar för lärarna samt med stöd av distansträffar. Samtidigt utvecklas undervisningshelheten för åk 7 genom undervisning i fyra klasser, utvärdering och revidering. Materialet till undervisningshelheten för årskurs 3 publiceras i slutet av 2025 och presenteras på Educa-mässan under 2026, medan materialet för undervisningshelheten årskurs 5 sammanställs, layoutas och publiceras under 2026.

Aktiviteter år 2026

- Delta med monter i Educa-mässan.
- Rekrytera klasser som deltar i distansgenomförandet av undervisningshelheterna för både åk 3 och 5 hösten 2026 och våren 2027.
- Regionala fortbildningsdagar i Helsingfors, Åbo, Borgå, Tammerfors och Vasa inför distansgenomförandet för åk 3 och åk 5 hösten 2026 och våren 2027.
- Genomförande av projektet för åk 3 och åk 5 med stöd av distansträffar under våren samt hösten.

- Seminarium för att lyfta fram skönlitteraturens betydelse för läsförmågan samt värdegrundsarbetet.
- Slutföra, layouta och publicera materialet för åk 5.
- Välja och skaffa litteratur och planera helheten för åk 7.
- Inleda närundervisningen med del 1 av undervisningshelheten för åk 7 i 4 klasser i huvudstadsregionen under 4 veckor.
- Delta i seminarier, lärarmöten, föräldramöten med flera för att informera om projektet runtom i regionerna.

Mätare

- 600 elever i årskurs 3 och 5 i distansgenomförande (12 lektioner)
- 80 elever och 4 lärare i årskurs 7 i närgenomförande (4 lektioner)
- 40 lärare deltar i de 12 regionala fortbildningsdagarna innan lärarna genomför undervisningshelheterna med sina klasser
- Informationstillfällen om projektet (kollegier, föräldramöten, seminarier, tillställningar) når ca 200 personer
- 100 seminariedeltagare på seminariet om skönlitteraturens betydelse för läsförmågan och värdegrundsarbetet
- 400 monterbesökare på Educa-mässan

5.4 MEP – Mera EU-projekt till Svenskfinland

Projektet MEP - Mera EU-projekt till Svenskfinland - inleddes under våren 2025. Projektet planeras fortsätta under år 2026.

Projektets mål är att stärka det svenskspråkiga civilsamhällets (tredje sektorns) förmåga att ansöka om och genomföra EU-finansierade projekt. Projektet går ut på att utbilda, informera och skapa samarbeten mellan organisationer för att främja ansökningar både under programperioden 2026–2027 och inför nästa programperiod som inleds 2028. En långsiktig målsättning är att kunna stärka organisationernas kunnande så att de själva ska kunna samarbeta kring EU-projekt och ha ökat intresse för att söka EU-finansiering framöver. Att lyckas skapa en hållbar struktur i form i likhet med Leader-modellen, riktad till såväl landsbygd som stad, tematiskt och geografiskt gränsoverskridande, kunde vara en god servicemodell för det svenskspråkiga organisationsfältet i framtiden.

Syftet med projektet är att öka organisationers och föreningars andel av de EU-projekt som beviljas till Finland med hjälp av information, rådgivning, matchning, sparring och sammanförande av aktörer för kluster samt att ordna verkstäder och utbildningar. Det handlar om att öka kunskapen i hur man söker medel, hur projekt leds, finansieras och administreras, vilka olika program som står till buds under 2026 samt även sprida information för att förbereda fältet för följande programperiod.

Andelen EU-projekt inom det svenskspråkiga civilsamhället (tredje sektor) i Finland är liten vilket är förståeligt på grund av den rätt krävande processen som är kännetecknande för EU-projekt. I synnerhet mindre organisationer med liten bemanning upplever att de saknar tid och resurser att söka fram lämpliga program och partners för att sammanställa ansökningar vid sidan av alla andra åtaganden. Att hitta ny och alternativ finansiering för tredje sektorns aktörer är välkommet i tider

av omfattande statliga nedskärningar som tyvärr försvårar ett flertal organisationers existens i framtiden. EU-projektanslag är ett sätt att kunna finansiera civilsamhällets verksamhet också på svenska.

Mätare

- 4–6 samarbetsnätverk för bland annat projektkonsortier skapas år 2026
- 4–6 projektansökningar lämnas in år 2026
- 10–20 intresseanmälningar för projekt
- 10–15 handledningar med intressenter och organisationer per termin
- 3–4 lokala fortbildningar och workshops per termin
- 30 deltagare på seminarier och evenemang
- 1–2 riktade expertforum, rundabordsdiskussioner
- 2 seminarier
- 1–2 utbildningsmaterial och guider uppdateras eller lanseras
- Antalet besök på webbsidan och publicerade artiklar följs upp
- Feedback- och intresseblankett görs tillgänglig på projektets hemsida
- Projektet samlar in feedback efter verkstäder och utbildningar som arrangeras.
- Projektets styrgrupp följer upp projektets framskridande.

5.5 Projektet Språkökoordinator

Från början av år 2026 inleds det nya projekt Språkökoordinator. Projektet är treårigt och planerat för åren 2026–2028 men av finansierarna söks om finansiering för det första verksamhetsåret. Projektet har sin bakgrund i Tankesmedjan Magmas kartläggning av språköarnas utvecklingsbehov som gav upphov till projektet Uppdrag språköar (huvudman Kommunförbundet). Det fortsatte sedan som Språköprojektet (huvudman Hanaholmen), som avslutades 31.12.2025.

Projektets syfte är att stärka samarbetet mellan språköarna och statsmakten, öka språkökommunernas delaktighet, fungera som språkökoordinator, utreda formerna och göra språkökoordinators verksamhet permanent, främja utvecklingen av nya språköar och Finlands livskraftiga tvåspråkighet samt verka för att språköarna blir integrerade i det svenskspråkiga i Finland.

Språkökoordinatören upprätthåller regelbunden kontakt till språköarna, kommunerna och staten, samarbetar med olika intressenter för att utveckla språköarna samt lyfter deras synlighet i den allmänna diskussionen. Språkökoordinatören upprätthåller nätverk för pedagoger, ledare, utbildningsanordnare med flera samt stöder språköarna i deras gemensamma angelägenheter; till exempel styrdokument, elevaktiviteter, fortbildning, projekt. Koordinatören deltar i samt initierar nya utvecklingsprojekt inom pedagogik, skolförvaltning och kultur på språköarna. Under det första projektåret är fokus på att skapa strukturer för språkökommunernas ökade delaktighet i språköverksamheten, ingå i samarbetsforumet språköar-statsmakten och se till att där behandlas för språköarna relevanta ärenden samt fortsätta upprätthålla kontakten till språköarna.

Projektet omfattar språköarna Björneborg, Hyvinge, Jyväskylä, Kervo, Kotka, Kouvola, Lahtis, Nurmijärvi, Vichtis, Salo, S:t Karins, Tammerfors, Tavastehus, Tusby och Uleåborg. På språköarna jobbar cirka 440 pedagoger. Språkökoordinatören koordinerar och arrangerar fortbildningar för målgruppen samt koordinerar språköarnas gemensamma ärenden. Antalet barn och elever

på språköarna är cirka 2700 för vilka arrangeras pedagogiska elevaktiviteter, till exempel i samarbete med Språkönätverket r.f.

Mål och mätare 2026

- Samarbetsforumet med statsmakten sammanträder regelbundet 2–3 gånger/år.
- Språkökommunerna görs delaktiga i språköutvecklingen, nätverk bildas och träffas regelbundet 2–3 gånger/år.
- Språkökommuner är delaktiga i språkökoordinators verksamhet och kommunnätverket.
- 130 personer deltar i möten, nätverksträffar och sammankomster kring språköarnas verksamhet.
- 1–3 fortbildningar och seminarier för språköpedagoger per år med 100 deltagare.
- 1–3 pedagogiska elevaktiviteter per läsår för språköeleverna med 500 deltagare i aktiviteterna.
- Antalet lärarstuderande som gör sin praktik och antalet behörig personal som söker tjänst på språköarna ökar.
- Språköpedagogerna har kollegialt utbyte, delar material, samarbetar kring gemensamma styrdokument och samarbetar kring gemensamma ärenden, till exempel administrativt.
- Hela svenska lärtigen på språköarna samarbetar.
- Alla svenskspråkiga aktörer på språköarna samarbetar.
- Språköverksamheten är synlig i hemkommunen.
- Det finns någon person på varje språkö vars uppgift är att arrangera och koordinera svensk kultur och fritid på språkö.
- Språköarna deltar i Svenska veckan.

6. Sydkustens ordkonstskola

Sydkustens landskapsförbund upprätthåller Sydkustens ordkonstskola, som har som uppdrag att erbjuda ordkonst för barn och unga inom hela verksamhetsområdet. Till verksamheten hör att ordna grundläggande konstundervisning, erbjuda ordkonst i form av övriga regelbundna hobbygrupper, göra projektsatsningar, erbjuda ordkonst för barn under skolåldern, utarbeta pedagogiska material, arrangera fortbildningar och utveckla ordkonsten som konstform på svenska i Finland. Ordkonstverksamheten omspannar åldersmässigt allt från småbarn till ungdomar och vuxna. Sydkustens ordkonstskola har en egen verksamhetsplan för år 2026 som godkänns av ordkonstskolans direktion.

6.1 Grundläggande konstundervisning och övrig hobbyverksamhet

Grundläggande konstundervisning i ordkonst är kontinuerlig, målinriktad undervisning enligt en läroplan för att stödja elevernas utveckling inom ordkonst. Undervisningen inom den grundläggande konstundervisningen riktar sig till barn och unga i åldern 7–18 år.

Under läsåret 2025–2026 ordnar Sydkustens ordkonstskola grundläggande konstundervisning för cirka 250 elever i fem kommuner. Vi utvärderar och ser över verksamheten i dessa kommuner för att hitta den form av ordkonstverksamhet som är ändamålsenlig och hållbar. En stabil, hållbar och kontinuerlig verksamhet ger bättre förutsättningar för att erhålla statsstöd för verksamheten då statsandelarna för grundläggande konstundervisning omfördelas och lagen förnyas 2027.

Förutom grundläggande konstundervisning i ordkonst arrangerar Sydkustens ordkonstskola regelbunden hobbyverksamhet i ytterligare fyra kommuner för cirka 50 barn och unga. En mångsidig hobbyverksamhet för barn och unga utvecklas lokalt och regionalt även via den nationella satsningen på Finlandsmodellen och fungerar både som en inkörsport och ett komplement till den grundläggande konstundervisningen.

Ordkonstskolan arbetar målmedvetet med att synliggöra ordkonstskolans lärtig och utveckla kvaliteten i undervisningen. Detta görs bland annat genom att fortsätta satsa på verksamhet för barn under skolåldern samt genom att satsa på att utveckla undervisningen för de äldre eleverna med egna undervisningsutrymmen, datorer och fördjupande temakurser. Vi fortsätter att erbjuda och vidareutveckla vår distansundervisning för olika åldersgrupper för att säkerställa hög kvalitet och tillgänglighet. Ny verksamhet för barn i förskolan har förverkligats i ett flertal kommuner och år 2026 fortsätter motsvarande verksamhet samt utökas till flera kommuner.

I samarbete med kommunerna och skolorna etableras ordkonsten som en fritids- och klubbverksamhet i skolorna för elever i de lägre årskurserna. Bibliotek, arbetar- och medborgarinstitut, kommunernas kultur- och bildningstjänster, skolornas klubbverksamhet, lokala föreningar och Finlandsmodellen med flera utgör de centrala samarbetspartnerna.

6.2 Utveckling av kompetens och verksamhet inom ordkonst

Ordkonstskolan deltar aktivt i utvecklandet av den grundläggande konstundervisningen i ordkonst i Svenskfinland och på nationell nivå. Ordkonstskolan samverkar i olika projekt på lokal och regional nivå och detta arbete utgör en central del av utvecklingsarbetet för att öka tillgängligheten och jämlikheten inom konstundervisning på svenska i Finland. Konstskolorna i Pargas har startat det tvååriga projektet Kulturklöver, som har som mål att stärka kvaliteten och samarbetet inom den grundläggande konstundervisningen. Även i huvudstadsregionen stärks samverkan mellan

de svenskspråkiga konstskolorna för att blicka framåt och se hur vi kan utvärdera och utveckla vår undervisning, förbereda oss på de nationella förändringarna och stärka samarbetet mellan olika konstformer.

6.3 Pedagogiskt material och undervisningshelheter

Skräddarsydda verkstäder och projekt riktade till skolor, daghem och eftermiddagsverksamheten utförs under året enligt efterfrågan och finansiering. Projekten ska höja läs- och skrivintresset och stimulera barnens språkanvändning med skönlitteratur och eget skapande i fokus. Nya och redan genomförda undervisningshelheter dokumenteras och presenteras på ett lättillgängligt sätt för att locka fler skolor att beställa ordkonst i undervisningen. Det påbörjade arbetet med att systematisera, standardisera och skapa koncept för att lättare föra ut olika färdiga produkter fortsätter. Helheterna och koncepten kopplas till målen i läroplanerna för de olika stadierna.

Under hela läsåret 2025–2026 samarbetar ordkonstskolan med Språkönätverket r.f. i projektet Ord- och skrivskoj som riktar sig till småbarnspedagoger, klass- och ämneslärare samt elever i grundskolan på språköarna. Målet är att väcka intresse för ordkonsten längs hela den svenska skolstigen på språkön, att via lek och upplevelser locka till läsning och därmed stärka skolspråket svenska. I projektet ingår bland annat fortbildning och inspirationsträffar för småbarnspedagoger och lärare, olika elevverkstäder samt en skrivtävling för alla elever.

Ordkonstskolan utarbetar årligen pedagogiskt material och väljer ut böcker för bokpaket från Lisi Wahls stiftelse. Även övriga handlednings- och stödmaterial till litteratur skapas, bland annat i samarbete med projektet Läsande eftis. Syftet med de pedagogiska materialen är att levandegöra litteraturen genom samtal och inspirerande skaparövningar samt att bidra till ökad läsglädje och intresse för skönlitteratur genom delade läsupplevelser.

Ordkonstskolans personal medverkar i Sydkustens projekt Medskapande läsning hela vägen som fortsätter och utökas till att gälla flera olika årskurser och hela Svenskfinland. Inom medskapande läsning inspireras eleverna till läsning på olika kreativa sätt, samtidigt som lässtötningen fortsätter under och efter läsprocessen. Projektet beskrivs närmare i avsnitt 5.3.

6.4 Kultursnacks

Sydkustens ordkonstskola medverkar i det nationella ESF-projektet Kultursnacks (2026–2028), som ska ge barn och unga (7–19 år) jämlik tillgång till konst och kultur. Projektet erbjuder kostnadsfria och inkluderande aktiviteter under skoltid och fritid, med fokus på grupper som riskerar att hamna utanför, till exempel pojkar, barn med särskilda behov och unga i socioekonomiskt utsatta miljöer. Varje samarbetspart utvecklar ett eget verksamhetspaket – en ”kultursnack” – som kan delas och användas av andra.

Ordkonstskolan erbjuder ordkonst som lågröskelhobby i ett urval skolor genom små distansgrupper. Skolorna står för utrymme och teknik, vi för undervisning och material. Åldersanpassade lektionspaket publiceras på *ordkonst.fi* så fler kan ta del av modellen.

Projektet leds av Föreningen Luckan r.f. och genomförs som ett grupprojeckt i samarbete med DUNK - De Ungas Musikförbund i Svenskfinland, Wasa Teater, Västnyländska kultursamfundet r.f., Kulttuurikattila ry, Sydkustens landskapsförbund och Sydkustens ordkonstskola samt flera andra regionala kulturaktörer i Svenskfinland.

Ordkonstskolans mål år 2026:

1. Arbeta för en hållbar lösning och struktur för ordkonstskolans verksamhet inom administration, ekonomi och personalförhållanden i och med den nya lagstiftningen.
2. Arbeta för en hög kvalitet i ordkonstundervisningen på svenska och nationellt.
3. Synliggöra ordkonstskolans lärtig och olika delar av verksamheten.
4. Arrangera grundläggande konstundervisning och övrig undervisning i ordkonst för barn och unga i skolåldern som närundervisning samt på distans.
5. Ordna och utveckla ordkonstverksamhet för barn under skolåldern.
6. Ordna verksamhet i form av evenemang, verkstäder, kurser och föreläsningar för olika målgrupper.
7. Främja ordkonstlärarutbildning, forskning inom ordkonst samt påverkansarbete för konstformen i samarbete med högskolor och nationella nätverk.
8. Medverka i projekt på lokal, regional och nationell nivå för att få fler aktörer att erbjuda och ordna ordkonstverksamhet.
9. Genomföra projektet Kultursnacks.

Mätare

- 300 barn och unga i skolåldern i 9 kommuner deltar i regelbunden ordkonstundervisning som närundervisning samt på distans, av dessa deltar 220 barn och unga i grundläggande konstundervisning i fem kommuner och på distans.
- 400 barn under skolåldern i sju kommuner och på språköarna erbjuds ordkonstverkstäder.
- 1400 barn och vuxna nås av övrig ordkonstverksamhet och evenemang.
- Flera mångåriga verksamhets- eller projektbidrag.
- Fyra pedagogiska handlednings- och stödmaterial för olika målgrupper.
- Inom ramen för projektet Kultursnacks erbjuds 35 deltagare ordkonstverksamhet 14 gånger på tre orter.

7. Uppföljning och utvärdering

Sydkustens verksamhet som helhet utvärderas dels genom de verksamhets-, områdes- och projektvisa utvärderingarna, dels utgående från mätare som berör hela personalen och som mäter all verksamhet som en större helhet.

Varje verksamhetsområde och projekt har uppgjort såväl kvantitativa som kvalitativa mätare. Mätarna följs upp och utvärderas samt fungerar som grund för utveckling av verksamheten. Vissa verksamheter och projekt utvärderas dessutom via enkäter för deltagarna eller genom att anlita externa utvärderare. Vi följer också upp verksamheten genom feedback och statistik via sociala medier och hemsidan samt kartläggningar.

Sydkusten har god genomslagskraft på samhällelig nivå. Detta bestyrks genom att Sydkusten uppfattas som en attraktiv samarbetspart och en naturlig huvudman också för större projekt. Sydkusten omnämns ofta i diskussioner om organisationer som kan axla stora helheter.

Evenemang som arrangeras av och inom ramen för Sydkusten har god dragningskraft och uppfattas som meningsfulla, intressanta och givande. Att Sydkustens verksamhet är regionalt spridd uppfattas också som positivt. Detta bekräftas både av deltagarstatistiken och den respons som vi samlar in i anslutning till evenemangen.